

NOVI Trenutek

GLASILO OBČINSKIH ORGANIZACIJ SZDL CELJE, LAŠKO,
SLOVENSKE KONJICE, ŠENTJUR, ŠMARJE PRI JELŠAH IN ŽALEC

Če kdaj, potem je letos za zimske počitnice vreme postreglo s snegom, ki pa se te dni v dolinah že začena topiti. Nekaj članov našega uredništva je bela opojnost zvalila na smučišča, zato smo preostali nekoliko nasankali. Upamo, da bodo prišli polni vtisov in prinesli tudi kakšno zanimivost?!

Kot smo obljubili, v tej številki objavljamo prvi kupon za izlet kmečkih žena, ki ga letos še sedmič organiziramo okoli Dneva žena. Apeliramo na solidarnost. Gre do naj tiste, ki še niso bile z nami na morju.

DELOVNI DOGOVOR CELJSKIH KOMUNISTOV

V gosteh pri štorskih železarjih, točneje, v prostorih Mlinarjevega Janeza na Teharjih poteka že več dni delovno dogovarjanje celjskih komunistov, sekretarjev osnovnih organizacij za delo v letošnjem letu na osnovi ocene stanja lanskega leta. Odločneje delovanje osnovnih organizacij v tozdih in krajevnih skupnostih, trdnejša povezava z delegatsko bazo, dosledno spremljanje vseh pomembnih družbenoekonomskih dogodkov v občini, so poglavitna izhodišča za vse nadaljnje naloge komunistov v prihodnjem obdobju. Posnetek prikazuje enega od mnogih sestankov sekretarjev OO ZK celjske občine, ki sta jih vodila Stane Seničar in Slavko Sotlar.

Foto: Drago Medved

V POZDRAV PRAZNIKU BO 8. FEBRUARJA PREMIERA FILMA »TRENUTEK«

Novembra lani smo v Celju na TDF 78 videli smetano lanske jugoslovanske filmske proizvodnje. Odziv občinstva je bil izvrsten, saj je filme TDF gledalo okoli 35.000 gledalcev. V celi lanski filmski proizvodnji pa obstoja vsaj še en film, ki ga je res treba videti in za katerega lahko rečemo, kako škoda je, da se ni pojavil v Celju že med TDF. Gre za film Trenutek, ki je le za nekaj mesecev zamudil festival jugoslovanskega igranega filma v Puli. To je izvrsten, pretresljiv film iz vojnih dni, ki ga je posnel preizkušeni režiser Živojin Janković, med drugimi znanimi domačimi igralškimi imeni pa najdemo v tem filmu tudi Bato Živojinovića in Radka Poliča.

Ker je film izjemno kakovosten, zanimiv, se je organizacijski odbor TDF odločil, da bo s svečano premiero tega filma že v februarju odprl TDF 79. S tem občinstvo ne bo prikrajšano, saj film Trenutek žanje mnogo zanimanja v domačih kinematografih. Da pa bo slovesnost še pomembnejša, bomo v Celju s svečano premiero filma Trenutek počastili slovenski kulturni praznik. Na svečani premieri, ki bo pod pokroviteljstvom Gradisa Celje, se bo občinstvu predstavila tudi ekipa ustvarjalcev filma - režiser Živojin Janković ter igralca Bata Živojinović in Radko Polič. BS

NOV PRODAJNI CENTER

V torek dopoldne so v Levcu odprli nov prodajni center Lesnine iz Ljubljane, ki brez dvoma po svojem obsegu in založenosti predstavlja na tem področju pomembno pridobitev na celjskem območju. Otvoritve so se udeležili številni predstavniki občin celjskega območja, o tem, zakaj so se odločili za gradnjo v Levcu ter nadaljnjih načrtih pa je govoril glavni direktor Lesnine Marjan Planinc. V imenu občine Žalec, na katerem prostoru stoji nov objekt, je govoril predsednik Izvršnega sveta občine Jože Jan, ki je tudi izročil spominsko darilo Jakiju, ki je avtor zelo uspele zunanje fasade novega centra. Spregovoril je tudi predsednik sveta krajevne skupnosti Petrovč Rado Rotar in omenil velik pomen tega objekta za njihovo krajevno skupnost, ki je bila po tej plati doslej z redkimi izjemami zelo skromna.

Otvoritev objekta, ki ga bo vodil Jože Zdovec, je opravil Ivan Lipovšek, delavec, ki je najdlje zaposlen v Lesnini celjski enoti. T. VRABL

DRUŽBENI SVETI V CELJU

PRECEJ ZNANEGA ZA DELO

Ustanovili naj bi jih deset

Družbeni sveti niso nadomestilo za samoupravne in delegatske organe, niso tudi zamaški slabega in neučinkovitega dogovarjanja in odločanja v samoupravnem sistemu, prav tako pa niso in ne smejo biti nekakšni vzporedni organi ali telesa, ki v bistvu samo podvajajo ali množijo poti za brezplodno in ponavljajoče se razpravljanje. Potemtakem ni težak odgovor, kakšno mesto, vlogo in naloge bodo namenili družbenim svetom v celjski občini. O tem vprašanju so v Celju že dvakrat razpravljali na seji sveta za družbenopolitični sistem pri OK SZDL, stališča glede družbenih svetov in njihove vloge pri nadaljnjem podružbljanju samoupravnega in delegatskega odločanja pa je sprejel tudi komite OK ZKS Celje.

Na pobudo frontne OK SZDL bodo v gradivu za javno razpravo predlagali, naj bi v Celju ustanovili naslednje družbene svete:

- družbeni svet za vprašanja delovanja in razvoja političnega sistema (pri OK SZDL Celje)
- družbeni svet za družbenoekonomsko vprašanja in razvoj (občinski svet)
- družbeni svet za planiranje in urbanizem (občinski svet)

- družbeni svet za problematiko nagrajevanja po delu in delitve dohodka (pri občinskem sindikalnem svetu)

- družbeni svet za varstvo okolja (pri OK SZDL Celje)

- družbeni svet za vprašanja znanstveno-raziskovalnega in razvojnega dela (občinski svet)

- družbeni svet za problematiko nagrajevanja po delu in delitve dohodka (pri občinskem sindikalnem svetu).

To pomeni, da v celjski občini predlagajo ustanovitev družbenih svetov za družbenopolitično skupnost (občinski sveti) in pri družbenopolitičnih organizacijah. Poleg tega pa naj bi družbene svete ustanovili še pri upravnih organih občinske skupščine, in sicer:

- družbeni svet za vprašanja davčne politike,
- družbeni svet za vprašanja delovanja inšpekcijskih služb in
- družbeni svet za notranjo upravo.

Družbene svete nameravajo v celjski občini ustanoviti še pri nekaterih delovnih organizacijah: pri Razvojnem centru, pri Cinkarni (že dela), pri Golovcu in pri EMO. Katera vsebinska izhodišča naglašajo v celjski občini pri ustanavljanju družbenih svetov?

Družbeni sveti niso organi odločanja, pač pa z interdisciplinarno strokovnopolitično in demokratično razpravo, povezovanjem in usklajevanjem različnih stališč, pogledov in predlogov o temeljnih vprašanjih življenja in razvoja v občini omogočajo kakovostnejše in učinkovitejše odločanje samoupravnih in delegatskih organov. V družbenem svetu bodo delegati strokovnih in znanstveno-raziskovalnih organizacij, strokovnih društev, razvojnih organizacij, družbenopolitičnih organizacij, interesnih skupnosti in vseh tistih, ki bodo kvalificirani, z znanjem in z oblikovanimi političnimi stališči lahko pomagali postaviti osnove za najboljše odločitve v delegatskih skupščinah in v samoupravnih organih. Srečevali se bodo znanost, stroka, politika, oblast in samouprava v enakopravni izmenjavi mnenj in stališč. V celjski občini, na primer, ugotavljajo precejšnjo odsotnost strokovnih organizacij, združenj in društev v delegatskem in samoupravnem sistemu. Tudi v delu družbenopolitičnih organizacij so s stališči in predlogi premalo navzoče znanstvene in razvojne organizacije. Družbeni sveti ne bodo le izpolnili vrzeli v medseboj-

nem obveščanju, v soočanju mnenj in stališč različnih nosilcev in izvajalcev posameznih družbenih in razvojnih nalog, pač pa bodo zagotovili ustvarjalno kresanje mnenj o posameznih vprašanjih in končno strokovnopolitično poenotenje. Tako zasnovana stališča družbenega sveta bodo v močno oporo delegatskim in samoupravnim organom.

Osnovna usmeritev v delovanju družbenih svetov je torej znana. Čeprav bodo določene razlike v opredelitvi konkretnih nalog družbenega sveta za občino, pri družbenopolitičnih organizacijah, pri delovnih organizacijah ali upravnih organih. V celjski občini opozarjajo na racionalnost pri ustanavljanju družbenih svetov, na delegatsko sestavo in zamenljivost delegatov ter na veliko vlogo znanosti in stroke v delovanju družbenih svetov. Obenem so v dosedanji razpravi dorekli, zakaj predlagajo ustanovitev družbenega sveta za usmerjeno izobraževanje in za znanstvenoraziskovalno ter razvojno delo. Obe ti dve področji, pravijo v Celju, predstavljata ogrodje nadaljnje preosnovne in rasti družbenega, gospodarskega, samoupravnega in političnega življenja v občini.

J. V.

Stran 3

LAŠKI KOMUNISTI O KULTURNI POLITIKI

Stran 6

V CELJU SPET PUSTNE NORČIJE

Stran 9

ODTUJILA JE 290 TISOČ DINARJEV

Stran 10

USODNI ČASI ZA CELJSKO GLASBENO ŠOLO

Stran 12/13

OBISKALI SMO PODSREDO

Stran 16

»LESNINA« ODPRLA NOVO VELETRGOVINO

OBMOČJE

TTG NA DOBRI POTI

V dveh letih 30 milijonov za naložbe

Celjska temeljna organizacija združenega dela Železniškega gospodarstva za Transport, turizem in gostinstvo se je v zadnjih letih več kot uveljavila. Postala je pomemben dejavnik v turističnem dogajanju v najširšem pomenu besede. Njeno delo ni samo turistično agencijsko, marveč se kaže še na drugih področjih.

«Da, potem, ko smo premagali organizacijske in druge težave, smo stopili odločno je zelo velika, saj sega od Dobove do Litije pa skozi Zidani most in Celje vse tja do Mislinje. Lahko rečem, da je zlasti minulo leto za nas obdobje pomembne stabilizacije in solidnega starta. O tem govorijo tudi poslovni rezultati. Četudi zaključnega računa še nimamo, vsi pokazatelji govorijo, da smo dobro delali, da smo bili dobri gospodarji.» je med drugim poudaril direktor TOZD, Milan Gerželj.

Po odcepitvi hotela Atomskih toplic ima celjska temeljna organizacija TTG tri poslovne enote. Sicer pa je lansko leto značilno tudi po tem, da je kolektiv temeljne organizacije zaradi dobrega dela utrdil svojo ekonomsko moč in si tako omogočil osnovo za hitrejšo reševanje velikih nalog.

«Predvidevamo, da bomo letos in prihodnje leto vložili

v nove naložbe in adaptacije okoli trideset milijonov dinarjev. Gre za to, da so mnoge naše enote potrebne temeljnih adaptacij, da delavci v njih delajo pod težkimi pogoji itd. In prav lanski rezultati nam omogočajo, da lahko gremo v takšne posege letos in prihodnje leto.»

Moč temeljne organizacije, ki skrbi za prevoze, turizem in gostinstvo, je trenutno v gostinski dejavnosti. To je v delu tistih restavracij, ki jih obiskujejo ne samo potniki na vlaku, kadar se pripravljajo na odhod ali se pripeljejo, marveč tudi drugi. Ta dejavnost se predvsem razvija v kolodvorskih restavracijah v Celju in Zidanem mostu.

«Zadnji dve leti pa se močno uveljavljamo tudi na področju turizma. Zda se pripravljamo, da prevzamemo od železnice komercialno dejavnost za področje potni-

škega prometa. Sodimo, da pomeni ta prehod tudi bistveni del v naši aktivnosti in ne samo povečanje prometa, marveč tudi dohodka.

Trenutno, kot že rečeno, je teža dejavnosti na gostinskem delu. Od skupnega obsega dela odpadejo kar tri četrtine na gostinstvo in le četrtina na drugi dve aktivnosti, na turizem in promet.

V zadnjih dveh letih smo bili orientirani tako, da smo se v kraju, kjer živimo, aktivno vključevali v vse turistične tokove, tako od prireditelj in angažiranja ter prodaje turističnih uslug te regije do organiziranja izletov za delavce tega območja v domače kraje pa tudi v tujino.»

«Kam bodo namenjena investicijska sredstva?»

«Pretežni del bo namenjen celjski kolodvorski restavraciji. V tej poslovni enoti se že trinajst let ni veliko spremenilo in še zdaj, navzlic nekaterim posegom, dela v utesjenih pogojih. Razen tega želimo za celjsko območje urediti turistično-informativni in prodajni center, ki bi bil na voljo ne samo potnikom, ki prihajajo v Celje, ampak vsem ljudem. V njem naj bi ljudje noč in dan, nepretgoma, dobili vse potrebne informacije in vsa posredovanja za usluge, ki jih iščejo in potrebujejo. Tak center bomo lahko ustanovili tudi po rešitvi prostorskih vprašanj na celjskem kolodvoru.

Delno je investicijska dejavnost namenjena tudi kolodvorski restavraciji Zidani most, ki je prav tako že zastarela in nefunkcionalna.» je še poudaril Milan Gerželj.

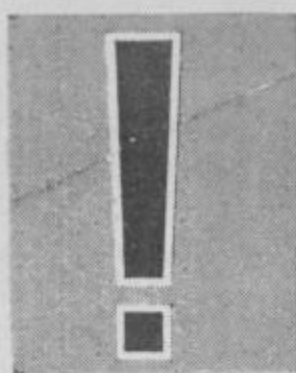
M. BOŽIČ

IGNORIRANJE

Nenehno je treba opozarjati na vrednote kulturne dediščine, ki smo jo prevzeli od prednikov. Pomembni drobni detajli v starem mestnem jedru so sestavni del celotne podobe našega mesta. Tako kot se bomo mi obnašali do dediščine, tako se bodo zanamci do naših zapuščin. Zidanškova ulica spreminja svojo podobo in trudu spomeniškega varstva in vseh tistih, ki bi želeli dati ulici avtentično podobo, niso v prid takšni posegi kot je napisna tabla, pritrjena na portal, ki ne prenese v svoji likovni čistosti živopisnega parazita. Sodelujmo in popravljajmo, dokler je še čas.

Foto: D. Medved

Včasih kakšen manjši -forumski vidik- slabega medobčinskega sodelovanja zakrije realnost. In, če je človek še slabo razpoložen, saj veste, to je v tistih megleh in od smoga onesnaženih dnevih, se mu zdi medobčinsko sodelovanje na našem celjskem območju dokaj slabotno...

Pa se zjasni vreme, veter odpiha slab zrak, pljuča napolnimo s svežino mešanice kisika, dušika in še česa... Takrat celo nad -komunalci- ne zabavljamo preveč in vsi smo kar po vrsti -ljudje dobre volje-. No, kljub tej -literarni razjasnitvi- razpoloženja, pa nam vendar mnoga dejstva le povedo, da so pogovori med občini oziroma vsaj njihovimi občinskimi skupščinami kar pogosta in lepa delovna navada.

Tako so se na primer prejšnji teden srečali Konjičani s Šmarčani in prav tehtno razpravljali o skupščinskem delegatskem delovanju, o pripravi gradiv, delu delegacij, delegatov, o uresničevanju vloge izvršnih svetov in podobnem. Se kakšen dan in za mizo bodo sedli še s Šentjurčani. Ni kaj! Je pa posnemanja vredno in človeka -z regijsko mentaliteto- lahko takšni dogodki samo veselijo.

MITJA UMNİK

ŠENTJUR

MOTEL IN ŠE KAJ VEČ

Tudi rešitev za družbeno prehrano?

Sestavni del splošnega razvoja šentjurske občine je brez dvoma tudi gostinsko turistična dejavnost. Občinsko središče, trg Šentjur, je bil doslej brez svoje hotelske zgradbe in ob naraščajočih potrebah je tudi takšen objekt postal nujnost. Gostinstvo Merx je kot edini družbeni predstavnik na področju gostinstva v Šentjurju našlo v tem okviru svoje interese, pa tudi dolžnosti.

Zato ni naključje, da so pristopili h gradnji motela, ki bo stal (temelji že močno rastejo iz zemlje) ob sedanji avtobusni postaji v smeri Celja. Pred tem so bile variante za obnovo sedanjega Expressa (Šentjurčani mu pravijo -kavarina-) a po temeljitem premisleku je obveljala novogradnja. Načrte je izdelal Projektiivni biro Velenje, izvajalec gradbenih del pa je celjski Gradis.

Motel bo prinesel v kraj več pridobitev. Imel bo 28 dvoposteljnih sob, štiristezno avtomatsko kegljišče, večjo restavracijo, posebno sobo in kuhinjske kapacitete bodo tolikšne, da ni pretirano reči, da bi to pomenilo tudi rešitev sicer perečega problema družbene prehrane v samem Šentjurju. Motel bo imel tudi vrt s približno 200 sedeži. Ker bo grajen v sklopu nove poslovno upravne zgradbe in nove blagovnice, bo pod njegovo streho tudi kotlarna in gene-

rator za električno energijo za vse omenjene objekte.

Vsekakor je to velika pridobitev, ne samo za kraj, tudi za celotno občino. V Šentjurju bo sčasoma zgrajena

obvoznica mimo centra za priključek na hitro cesto in neposredna bližina motela je več kot dobrodošla. Zgrajen naj bi bil do septembra letos.

DRAGO MEDVED

TURISTIČNO DRUŠTVO V GORICI PRI SLIVNICI

Šentjurska občina bo kmalu bogatejša za novo turistično društvo. V Gorici pri Slivnici so namreč pred kratkim imenovali pripravljalni odbor za ustanovitev turističnega društva. Gre za kraj in območje, ki ima izredno lepe pogoje za turizem. Gre tudi za uveljavitev Slivniškega jezera, ki je imelo že doslej, zlasti po zaslugi članov Ribiške družine Voglajna v Štorah, velik obisk. Prvi rezultati kažejo, da gre za predel, ki lahko postane pomembna turistična točka. V tem smislu imajo pripravljen tudi program razvoja in gradnje nekaj pomembnih objektov, od hotela do raznih igrišč in podobno.

Razen tega jih čaka precej dela pri ureditvi kraja, v turistični propagandi in še kje.

Za predsednika pripravljalnega odbora so izbrali Ernesta Zidanškega.

MB

PLANINA: POMEMBNO DELO

Turistično društvo Planina pri Sevnici je stopilo v novo leto s pomembno delovno zmago. S pomočjo Krajevne skupnosti in občinske Kulturne skupnosti so se namreč lotili obnove prosvetne dvorane in nalogo več kot zadovoljivo izpeljali do konca.

Tako so na novo uredili oder v dvorani, ga opremili z zavesami, uredili električno napeljavno in preplekali celotno dvorano. Prav tako so obnovili in namestili nov ekran za kino predstave.

Vsekakor lepa prireditev, pomembna ne samo za člane turističnega društva, marveč za ves kraj. Ta delovna zmaga pa napoveduje tudi oživljeno delo domačega turističnega društva.

MB

Ljubljanska banka
Splošna banka Celje

NOVA OPREMA - BOLJŠI POGOJI DELA

Na osnovni šoli Bratov Juhart v Sempetru deluje Pionirska hranilnica že 6. leto. Vanjo so vključeni vsi otroci na šoli - torej 314 varčevalcev. Kot sta povedala tovarišica Vida Naraks, ki je mentorica PH na šoli in tovariš ravnatelj, so otroci zelo pridni varčevalci, zlasti odkar je nova oprema, imajo občutek kot da prihajajo v «pravo banko» in še bolj pridno varčujejo, ker so ponosni na svoj kotiček. PH posluje po pravilniku za PH, ki ga je sprejel svet mentorjev pri LB in potrtil svet varčevalcev. PH na šoli deluje po samoupravnem sistemu in ima tri organe: Zbor varčevalcev, ki je najvišji samoupravni organ, svet varčevalcev in upravni odbor.

Ob našem obisku smo povprašali uslužbenca PH, kaj sodijo o svojem delu. Predsednica ANDREJA GOLAVŠEK, ki deluje v PH že 5. leto je povedala: «Poslujemo v redu, ni težav, tovarišica Naraksova nas dobro vodi, organizacija je dobra, imam veselje do tega dela,

tedensko preživimo najmanj 2 uri v PH.»

Namestnica: Mojca VOH je povedala: «Delo me veseli; odkar smo dobili novo opremo, so obiski vlagateljev dosti bolj pogosti in tudi vloge so večje. Vsi imamo občutek kot da je to prava banka. Obisk se zaradi nagrad, ki so letos vsak drugi mesec, ni zmanjšal, še bolj varčujemo.»

Alenka HUŠ iz 6. razreda, ki je uslužbenka šole 14 dni, je povedala, da jo delo zelo veseli in da bo rada delala tudi kasneje, po končani šoli v banki. Deluje vsak dan, redno pa ob sredah in petkih.

Uslužbenici PH so večinoma vestni in pridni učenci in jih izbere svet PH na podlagi internega razpisa.

Zahvala za uspešno delo PH na šoli gre predvsem mentorici Vidi Naraks, ki vodi in usmerja delo že od vsega začetka, pa seveda tudi vodstvu šole, ki se zaveda da sodi varčevanje k vsestranski vzgoji in razvoju celovite osebnosti.

ŠTIRI MESECE STALNEGA SEMINARJA ČDK

KRVAVO GA POTREBUJEMO

Dosledneje izvajati program, slaba udeležba šol

Oblika stalnega seminarja Človek, delo, kultura so v celjski občini narekivale širše družbene potrebe in ne samo kadrovska in organizacijska suša na kulturnem področju. Zato nam ne more biti vseeno, kako živi in se razvija pred štirimi meseci rojen otrok, rojen s pomočjo mnogih babic, njegov razvoj pa je bil zaupnim strokovnim nosilcem, ki naj svoje delo opravljajo pod lupo odgovornosti širše družbenopolitične skupnosti. Zato je občinska konferenca SZDL Celje sklicala v torek delovni pogovor o do-

slej uresničeni programski zasnovi seminarja, s katerim v celjski občini ne bjeemo le bitke kulturne preobrazbe, ampak mnogo širše, tudi tisto, ki naj posega v splošno zavest vseh občanov.

Pogovor je bil kritičen in razprava konstruktivna. Bistvene ugotovitve so bile naslednje: obstoj seminarja je več kot upravičen. Sele sedaj, po nekaj mesecih dela, v kontaktiranju s slušatelji ugotavljamo, kako je bila potrebna taka oblika stalnega izobraževanja. Zato jo je treba krepiti in razvijati, kajti v

počasnim spreminjanjem miselnosti bodo tudi potrebe še večje in odziv še ugodnejši. Zaenkrat je podpisalo nekaj več kot sto delovnih organizacij sporazume za sodelovanje, objektivne možnosti narekujejo številko 150 od 270, kolikor jih je na spisku. Predvsem so slabo reagirale šole, ki so poslale občutno premalo prijav za svoje kadre. Gimnazija je organizirala svojo obliko dela, ni pa prav, da v skupnem seminarju delegira vsaj nekaj slušateljev, mladih kulturnih delavcev, saj se delo v ČDK v skupnem programu bistveno razlikuje od interne šolske organizacije, pa tudi možnost podiranja plotov med posameznimi šolami je s tem manjša, bi jo pa bilo treba na vso moč razviti. Nekateri skupine dobro delajo. To so predvsem kulturni delavci, ki delujejo že nekaj let in vidijo v seminarju izvrstno možnost nadgrajevanja svojega znanja in izkušenj. To je primer glasbenikov, gledališnikov. Težje je z organizatorji kulturnega življenja, pa še tisti, ki hodijo na predavanja in pogovore, iščejo od predavateljev recepte za svoje delo, česar jim seveda nihče ne more dati.

Pri sami organizaciji so še nekatere pomanjkljivosti, ki pa se dajo najhitreje odpraviti in so sestavni del vsakega težkega začetka. Razvojni center, ki opravlja ta dela, bo moral v prihodnjih štirinajstih dneh opraviti mnoge na-

loge za uspešno nadaljevanje drugega polletja in že misliti na začetek drugega letnika v jesenskem času.

Več bo treba storiti tudi za področje informiranja, saj so bili dosedanja stiki seminarja z javnostjo prešibki, redno bo treba izdajati bilten in mesečno poročati o delu posameznih skupin. Najbolj bistvena naloga pa čaka organizatorje samoupravno konstituiranje seminarja. Čimprej naj bi pričel s svojim delom svet seminarja v okviru skupščine, sestavljene na delegatskem principu vseh angažiranih in družbenopolitičnih organizacij. V okviru tega samoupravnega organa bi namreč sproti lahko reševali prenekateri problem delovne narave.

Stalni seminar Človek, delo, kultura pomeni za družbeno preobrazbo v celjski občini neprecenljiv vir novih človeških moči. To je dragoceno, ki jo moramo gojiti za vsako ceno in nobena organizacijska ležernost ali malomarnost ne sme s svojimi posledicami vplivati na širjenje njegove vsebine. Mnogo rezerv se skriva in treba jih bo krepko izkoristiti. Samo v delegacijah za kulturno skupnost je preko 300 delegatov. Mnogi med njimi so bodoči slušatelji seminarja.

Torej na delo, v tem letu še živahneje in dosledneje. Investicije v človeka so bile vedno učinkovite.

DRAGO MEDVED

SKRIPTORALNE RISBE DRAGA JULIUSA PRELOGA

Prvič bomo imeli Celjani in seveda vsi obiskovalci Likovnega salona priložnost videti nenavadna likovna dela v Celju 1939. leta rojenega slikarja Draga Juliusa Preloga, ki je končal najprej šolo uporabne umetnosti v Gradcu in še Akademijo za likovno umetnost na Dunaju 1962. leta pri profesorju A. P. Güterslohu. Sedaj dela kot asistent na Akademiji za likovno umetnost na Dunaju. V Jugoslaviji je doslej samostojno razstavljal le v Novem Sadu in letos v Zagrebu ter seveda sedaj v Celju. Omenjena razstava bo potovala po Jugoslaviji in Zagreb je bil prvi gostitelj njegove likovne umetnosti. Galerija »Nova dela« v sklopu aktivnega centra za kulturo ZSMS Zagreb, saj poznamo njeno delovanje tudi na gledališkem področju. Celje, njegov Likovni salon je mesto v Sloveniji, ki gosti svojega rojaka in informira občinstvo o likovnem dogodku kot je takojmenovano skripturalno risanje. Simbolno najdemo v njem pojme kot so »kontinuiteta linije«, »časovna sled« in druge. V bistvu gre za tako preproste likovne izdelke, da bodo za marsikoga morda tudi nerazumljivi. A čas je že, da se srečamo s takšno umetnostjo, s takšno zvrstjo, s takšno likovno informacijo. Razstava bo odprta od 25. januarja do 3. februarja.

D. M.

PODPRLI IZVAJANJE PROGRAMA II. SAMOPRISPEVKA

Svet za kulturo pri OK SZDL Celje je na svoji zadnji seji obravnaval osnutek zakona o svobodnih umetnikih in povabil na sejo tudi nekatere celjske samostojne umetnike. Sestanka so se udeležili le restavrator Viktor Povše, akademski kipar Vasilije Cetković in arhitekt Dušan Samec. V razpravi so izoblikovali sklepe, kjer opozarjajo v osnutku zakona na določbe o vrednotenju dela in pripravnosti, so za podrobnejše opredeljevanje izenačevanja njihovega dela s celotnim združenim delom ter za večje načrtovanje del v naši družbi, kjer bi pogosteje vključevali vanje tudi samostojne umetnike. Opozorili so tudi, da bi pri samoupravnem uveljavljanju morala veljati tudi merila kakovosti in ne samo številčni princip.

Ena od točk dnevnega reda omenjene seje je bila tudi obravnavanje gradnje družbenega centra v krajevni skupnosti Hudinja. Njegova gradnja je bila sprejeta v programu II. samoprispevka, na novo pa so se porodile zamisli o gradnji večjega centra na drugi lokaciji. Svet je po temeljiti razpravi podprl gradnjo doslej načrtovanega kulturnega centra pri sedanji OŠ Hudinja. Člani sveta namreč menijo, da manjši prostori za porabe krajevne skupnosti lahko učinkoviteje rešujejo njeno družbeno življenje kot pa veliki centri, na omenjenega pa bi bil o tudi treba predolgo čakati.

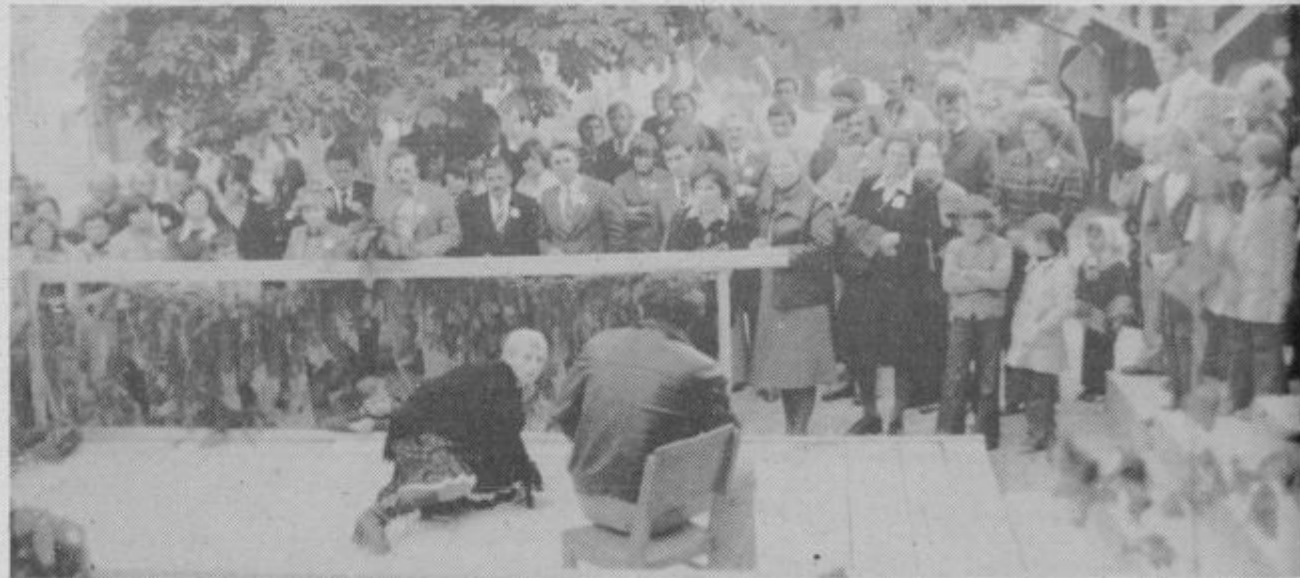
Člani sveta so sprejeli tudi program dela do meseca junija letos, ko jim poteče mandatna doba.

D. M.

V VELENJU ŽE 5. KLUBSKI FESTIVAL KINO KLUBA

Letošnja amaterska filmska manifestacija v Velenju ima letos poseben pomen. Po besedah predsednika žirije profesorja Boža Vračka, je letošnja projekcija namenjena debitantom. Od devetih avtorjev je sedem filmov prijavilo kar 7 debitantov iz vrst mladih in najmlajših. Vsekakor gre za pogumno dejanje prirediteljev, kino kluba Gorenje Velenje, ki že vrsto let goji amatersko filmsko dejavnost. Med letošnjo filmsko bero najdemo takorekoč vse zvrsti od dokumentarnega filma, potopisnega, igranega, animiranega do žanrskega filma. Med nagrajene avtorje so se uvrstili naslednji: Darinka Urtelj, Cveto Sušec, Milena Dordević, Vito Koprivec, Tomo Conkaš, Marko Lampe, Boris Salobir, Zdenko Zakošek. Projekcija nagrajenih filmov bo jutri zvečer v prostorih knjižnice Velenje, kjer se odvijajo zadnja leta vse bolj kakovostne kulturne prireditve in bistveno prispevajo k bogatitvi kulturne ponudbe Velenja.

D. M.

Doslej so bila v sklopu Kozjanskega kulturnega tedna v ospredju srečanja s celjskimi gledališniki. Na sliki Anica Kumrova in Janez Bermež v prikazu odlomka iz Millerjevih Salemskih čarovnic.

Foto: D. Medved

III. KOZJANSKI KULTURNI TEDEN

TOKRAT BOLJ MNOŽIČNO

V zimskem času računajo na večji obisk prireditev

Kozjanski kulturni teden je postal tradicija. V želji, da bi v različnih krajih na Kozjanskem vzpodbudili kulturno dejavnost. Morda bo organizatorjem, Kulturnemu društvu Lesično, letošnje leto v neki meri tudi uspelo, saj so pripravili v sodelovanju z drugimi kraji živopisen spored prireditev, morda za spoznanje s korakom nazaj v kakovosti, v pogledu množičnosti pa prav gotovo naprej.

Že bežen pregled nad posameznimi prireditvami, ki do konca naše redakcije nekatere še niso bile povsem datumsko opredeljene, nam pove, da so se organizatorji res naslonili le na lastne organizacijske in ustvarjalne

sile. Potek dogodkov in njihova vsebina bo pokazala, če so si izbrali pravo pot. Na vsak način pa skušajo opravljati družbeno pomembno delo, ki bi bilo v sami šmarnski občini lahko globlje in višje vrednoteno.

Pričeli bodo 3. februarja v Lesičnem z igro Kulturnega društva Sentvid pri Planini, njihovi amaterski igralci bodo prikazali Kekca. Naslednji dan bo otvoritev nekaterih del slikarske kolonije iz Bistrice ob Sotli. 6. februarja bo tudi v Lesičnem pogovor na temo »Kultura na vasi«, kjer bodo sodelovali predstavniki ZKO občine, Slovenije, predstavniki kulturnih društev, ki sodelujejo v Kozjanskem kulturnem tednu in še nekateri drugi gostje, ki se poklicno ali kako drugače

ukvarjajo s kulturnim delom. V Virštanju bo 4. februarja nastopil moški pevski zbor iz Podčetrčka, pod vodstvom Andreja Kelemine. 11. februarja pa bo v istem kraju gostovalo Prosvetno društvo s Planine z igrico Zaljubljeni Mihec. Istega dne pa bo na Planini koncert moškega pevskega zbora Podčetrtek. V Kozjem je predvidena razstava grafik domačina Petra Krivca in koncert glasbene mladine Slovenije, vse v avli nove zdravstvene postaje. V Kozjem pripravljajo tudi filmsko predstavo slovenskega filma To so gadi. 10. februarja bo gostovalo v Bistrici ob Sotli amatersko gledališče Zvezar Celje-Store s Kraljem na Betajnovi v režiji Boruta Alujeviča.

V III. Kozjanski kulturni teden sodijo tudi vse proslave v počastitev kulturnega praznika slovenskega naroda, ki se bodo vrstile te dni. Prejšnja leta je bil Teden na sporedu v jesenskem delu leta, zdaj pa so ga pomaknili na zimo, v upanju, da bodo posamezne prireditve bolj obiskane. Letos tudi ni neke osrednje prireditve, če ne štejejo pogovora v Lesičnem in so vsi dogodki »enakomerno« razdeljeni na nekatere kraje na Kozjanskem. Tudi v Podsredi predvidevajo nastop folklorne skupine iz Krškega, ki deluje pod okriljem tovarne Labod. Gre torej za široko animacijo, tudi v tistih krajih, kjer domača kulturna društva ne delajo.

DRAGO MEDVED

ZANIMIVOSTI IZ POKRAJINSKEGA MUZEJA V CELJU

SKLEDA

Skleda na sliki je med najlepšimi primerki izdelkov lončarske obrti, ki jih hrani naš muzej. Kljub poškodbam je ohranila svojo zanimivo poslikavo in lep zunanji videz.

Dno skleda je okroglo in se nato navpično dvigne za približno en centimeter. Stene se potem razširijo in pod blagim kotom prehajajo v rob, ki je prav tako skoraj navpičen, medtem, ko je vrh roba zavihan navznoter.

Skleda je spodaj ravna in se nato v blagem loku dvigne do višine enega centimetra, kjer se pod topim kotom dvigne do navpičnega dela roba, na katerem sta dva ročaja. Rob na vrhu je rahlo zaokrožen in zavihan navznoter. Na zunanjem zgornjem robu so vrezane tri okrasne vzporedne vodoravne črte. Kot sem omenil že prej, sta na rob prilepljena dva ročaja (ohranjen je le eden), ki sta bila na obeh straneh zavihnjena navznoter (volute). Notranji del skleda je na poševnem delu okrašen z dvema vrstama izpolnjenih nepravilnih krogov zelene barve. Na dnu posode so narisane tri ribe. Lošč je zunaj in znotraj svetlo rjave barve, medtem, ko so ribe narisane s temno-rjavo barvo.

Tako poslikana skleda je bila namenjena za serviranje že kuhane hrane ali za okras - ne pa za kuhanje na ognjišču.

VLADIMIR ŠLIBAR

Usodni časi za celjsko Glasbeno šolo

SONCE NAJ ZAMENJA STOLETNE ZIDOVE

ALI KAJ POMENI NOVOGRADNJA GLASBENE ŠOLE V CELJU, S KATERO BI PRIDOBILI VEČ KOT SAMO NOVO HIŠO, NAMENJENO KULTURNIM POTREBAM RAZVIJAJOČEGA SE MESTA

Kadar pride v kulturi, torej v eni od poglavitnih dejavnosti naše družbene skupnosti do tega, da lahko v zemljo položimo temeljni kamen v mozaiku novih prostorskih možnosti za kulturno delovanje, je to pravi praznik, kajti to se zgodi tako redko, da je to že skoraj zgodovinsko dejanje. Če govorimo o družbeni preobrazbi, če imamo v mislih hitrejši napredek na vseh področjih, potem ne more biti kot zgodovinski dogodek označeno dejstvo, da smo v celjski občini uspeli v program II. samoprispevka uvrstiti tudi nekaj novih, oziroma prenovljenih objektov, ki služijo zadovoljevanju kulturnih potreb občanov, ampak je to sestavni del kulturnega in družbenega razvoja v občini. Med njimi je tudi Glasbena šola Celje, ki bo prihodnje leto praznovala svojo 35-letnico obstoja kot kulturni zavod s tem naslovom, čeprav njeno delovanje sega še v prejšnjo Glasbeno matico. Naj nam ne bo v tem trenutku žal časa in prostora, da skočimo za hip v zanimivo podobo organizirane šolske glasbene dejavnosti v Celju, ki ima bogato tradicijo.

HIŠA ZVESTOBE

Menda je ta hiša stara tristo let in je zatorej pomembna sestavina starega celjskega mestnega jedra. V njej deluje Glasbena šola do konca 1945. leta, ko je bil njen v. d. ravnatelj prof. Dušan Sancin. S povsem rednim, takorekoč uradno obleženim delovanjem je šola pričela v letu 1946, ko je ravnateljstvo prevzel junija meseca prof. Egon Kunej in ostal na njenem krmlju polnih in bogatih šestindvajset let. To mi je s ponosom dejala Vera Grabnarjeva, ki je v šoli zaposlena od njenega prvega dne, kot tajnica in računovodkinja. V eni osebi torej vsa leta opravlja brez prekinitve sama in edina vse administrativne posele (ko bi še kje drugje bilo tako!) in je te dni tudi srečala Abrahama. Iskreno čestitamo!

Zdaj obiskuje Glasbeno šolo v Celju šesta generacija. To je osnovna glasbena šola, redno šolanje traja 6 let, najboljši učenci lahko nadaljujejo šolanje in s prestopnimi izpiti preidejo v ustrezni letnik srednje, višje ali visoke šole v Mariboru ali Ljubljani.

V šoli je trenutno zaposleno 14 glasbenih pedagogov, vključno z ravnateljem prof. Vidom Marcenom, ki mi je tudi razgrnil osebno izkaznico tega kulturnega zavoda, na katerega smo lahko ponosni. Zakaj? Zato, ker je v vseh letih obstoja šola obiskovalo nekaj tisoč učencev (vsi pač niso vztrajali po 6 let, nekateri pa so bili vztrajni še dlje). Trenutno je v šoli 470 učencev. Poglejmo najprej, kako je mogoče priti v glasbeno šolo: učenci, ki so končali prvi ali drugi razred osnovne šole, opravijo pripravnico, kjer spoznajo razne instrumente, dobijo nekaj osnov glasbene teorije, dosti prepevajo za razvijanje sluha in drugih dispozicij in se odločajo za instrument. Po končanem tretjem ali četrtem razredu osnovne šole delajo sprejemni izpit (preizkus muzikalnosti) in se nato vpisujejo v 1. razred nauka o glasbi. Če bi imeli v šoli zadostno število glasbenih pedagogov in seveda tudi učilnic, bi lahko učenci že v tem prvem razredu dobili tudi instrument, ker pa tega ni, je kriterij, da dobijo učenci ob nauku o glasbi še instrument, zelo zahteven. Lahko se učijo igranja na pihalih, trobilih, godalih, instrumentih s klaviaturo in brenkala. Solo petja trenutno nimajo na programu, ker ni ustreznega pedagoga, a ga v šoli skušajo dobiti. Najboljši učenci imajo tudi tretji predmet (ob nauku o glasbi in enem instrumentu), tako, da se lahko pozneje enakovredno vključujejo

v zahtevnejše oblike glasbenega študija na višjih stopnjah. Učenci imajo enkrat ali dvakrat mesečno interne nastope (ravno med našim pogovorom so v šoli teklo priprave za snemanje takega nastopa za naš Radio). Seveda se ob rednih internih nastopih pridružujejo tudi tisti na drugih šolah in v krajevnih skupnostih. Vsako leto imajo najboljši učenci možnost snemanja za Radio Ljubljana, na javnih nastopih ob koncu leta, svečanostih in drugje. Pomembna so tudi srečanja slovenskih glasbenih šol (letos v Mariboru). Šola ima tudi orkester (mali godalni) in večji godalni orkester višjih razredov. Od tod izhajajo tudi kadri za Celjski godalni orkester. Muzicirajo tudi v manjših instrumentalnih sestavih.

Kot zanimivost pogledjmo še nekatera znana glasbena imena, ki so obiskovala glasbeno šolo v Celju: dirigent Anton Kolar, operna pevka Eva Novšak-Houškova Mojmir Sepe, skladatelj Jakob Jež, prof. Ciril Vertačnik, prof. Edi Goršič, pianist Hinko Haas, violinist Franci Rizmal, ki je pozneje nadaljeval študij na Dunaju in v Moskvi, Mileva Nikolić, trenutno študira v Pragi, Ivan Marin, ravnatelj glasbene šole v Velenju, Justin Felician, solist na rogu v orkestru Slovenske filharmonije, Norbert Drugovič in Vili Tanjšek, oba v istem orkestru, Vida Ramošček, sedaj producentka pri Jugotonu in še bi lahko naštevali mnoga imena.

ZAKAJ NOVOGRADNJA GLASBENE ŠOLE?

Program II. samoprispevka predvideva novogradnjo, v vrednosti stare milijarde. Z gradnjo naj bi pričeli letos, končali leta 1981. Kot vemo, je hiša zelo stara. Zidana s kamnom, vlažna, nefunkcionalno grajena za dejavnost, ki je trenutno v njenih prostorih. Sedaj je v matični šoli 8 učilnic, od tega samo en razred za skupinski pouk, en pa je prilagojen za interne nastope ter ravnateljova pisarna in tajništvo, kar meri 312,7 kvadratnih metrov. V hiši so meter debeli zidovi in njihova vlaga že leta in leta uničuje inventar, ki že sicer ni posebno bogat, centralne kurjave ni, mnogo je odprtih hodnikov. Ob učilnicah v matični hiši, je šola prisiljena delovati tudi v gosteh in ima dva kabineta v OŠ Veljka Vlahovića, v Pionirskem domu 1 kabinet in dva kabineta v IV. osnovni šoli. V prostorih matične hiše je bilo ob začetku delovanja šole 270 učencev, danes jih je 470, kjer poteka pouk od 6.30 zjutraj do 20.00. Teh 470 učencev pomeni 4,6 odstotka vseh osnovnošolskih otrok v Celju, republiško povprečje pa je 10 odstotkov, medtem, ko je na primer v velenjski glasbeni šoli zajeto kar 22 odstotkov osnovnošolskih otrok in je vsak nadaljnji komentar brez potrebe!

TRIKRAT PREMISLI, ENKRAT OBNAVLJAJ ALI ZIDAJ

Vsekakor je treba premisliti, kaj je uporabnejše: obnova stare hiše ali novogradnja. Težnja za novogradnjo je stara že nekaj let in sega še pred načrtovanje programa obeh samoprispevkov. Za novogradnjo je bilo tudi več predlogov za lokacijo: ob Turški mački, ob novem Šolskem centru za blagovni promet, ob PŠC in ob IV. osnovni šoli na Dečkovi cesti.

Lansko leto so se sestali predstavniki Krajevne skupnosti Center, Dolgo polje, Izobraževalne skupnosti, Glasbene šole, družbenopolitičnih organizacij ter Razvojnega centra in sklenili, da je treba preučiti realne možnosti. Razvojni center je nakazal možnost novogradnje ob

Turški mački ali ob Šolskem centru za blagovni promet in adaptacijo stare lokacije, seveda z novimi prizidki. Nazadnje sta obveljali dve možnosti: novogradnja v Ulici 29. novembra nasproti PŠC ali obnova stare hiše. Mnenje koordinacijskega odbora za izvajanje programa II. samoprispevka je bilo, da je treba primerjati finančno konstrukcijo novogradnje in adaptacije in če novogradnja ni bistveno dražja, ta tudi obvelja! Strokovna služba celjskega Ingrada je to storila in ugotovila, da novogradnja ni bistveno dražja, pridobitve pa so bistvene.

NOVE DOBRINE NAJ NE UNIČUJEJO STARIH

Tako je prav. Z obnovo stare stavbe bi rešili dva problema: Rešili bi del starega mestnega jedra, oziroma ustrezno bi ga obnovili in s tem tudi zaščitili ter zazidali praznino, ki zevala na Savinjsko nabrežje. S tem pa seveda šola ne bi pridobila nič bistvenega, morda 4 učilnice z manjšo prostornino. Novogradnja pa pomeni: 20 učilnic za individualno delo, 4 učilnice za skupinski pouk, koncertno dvorano s 400 sedeži (ki je v Celju še vedno nimamo), garderobe, umetniško sobo, zbornico, strokovno knjižnico, shrambo za instrumente, govorilnico, pisarne in zaklonske, skratka vse tisto, kar tak zavod mora imeti za svoje normalno strokovno in pedagoško delo.

V prostore sedanje Glasbene šole bi nedvomno postavili bolj ustrezne porabnike. Veliko je amaterskih ansambljev, glasbenih in drugi, ki nimajo ustreznega prostora, celjska kulturna skupnost od samega obstoja gostuje s svojo strokovno službo v prostorih Osrednje knjižnice, ki je menda že pozabila, da so tisto njene prostori in še bi lahko naštevali. Izvršni odbor izobraže-

valne skupnosti je na svoji seji sprejel sklep, da obvelja novogradnja, v zadnjem času pa se je ta problem nevarno zavlekel. Nevarno zaradi tega, ker vsako čakanje še draži stroške in s tem zmanjšuje možnost izvajanja programa samoprispevka. Brez škodljivega odnosa do starega mestnega jedra, bi lahko rešili več kot pereč problem Glasbene šole z novogradnjo.

RESOLUCIJE, BESEDE, DEJANJA

Novogradnja bi omogočila ustrezne delovne pogoje, kar jih adaptacija ne bi. Z novimi prostorski možnostmi, bi šola lahko pričela izvajati že izdelan (a sedaj neizvedljiv) program vključevanja v usmerjeno izobraževanje. Povečali bi odstotek vpisa učencev, saj jih morajo vsako leto mnogo odkloniti. V bližini nove lokacije je večina drugih celjskih šol, dijaških domov in Pionirskega doma. Z novo glasbeno šolo bi storili dejanje, zapisano v domala vseh srednjeročnih načrtih družbenega razvoja, preprečili bi odhajanje kadrov v druge občine. Ob tem seveda ni treba posebej poudarjati pomen kadrov v šolstvu in kulturi, ki so bili ob investicijah vedno najbolj na prepihu in smo neusmiljeno žagali vejo, na kateri sedimo. Ob novi Studijski knjižnici bi celjska kultura dobila prvič po vojni nov objekt in s tem bistveno boljše pogoje dela za glasbeno dejavnost, ki vzpodbuja, širi in krepi tako pomembno, kulturno, človeško, nacionalno, socialistično, humano in ne vem kakšno še dejavnost v mladih ljudeh, da smo sedaj ob obstoječem stanju že v veliki zamudi, ki nam ne more biti ne v opravičilo še manj v ponos.

Tekst in foto:
DRAGO MEDVED

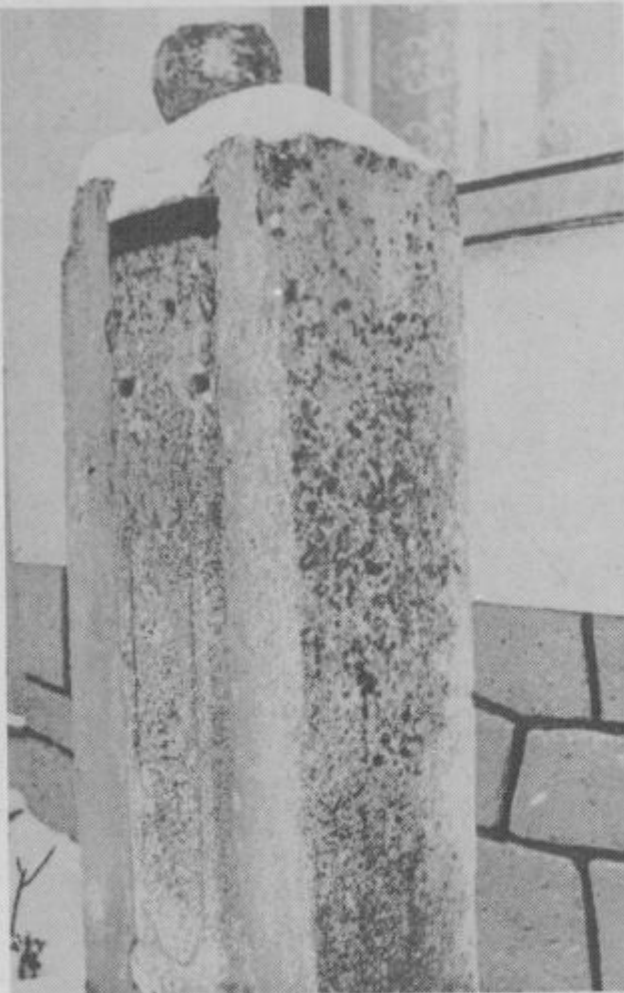

Obiskali smo Podsredo

ŽIVLJENJE KAMNU TRMOGLAVO IN IZROČILA

V PODSREDI KROJIMO USODO MLADI. SKO IN NEVIDNE PORE VSAKDANJEGA UTRIPA SO SE PRERINILI V OSPREDJE IN POSTAVI PRED NEDVOJMNOM VPRAŠANJE: NE MOREMO ŽIVOTARITI, KAJ SEDAJ?

Le malo krajev je še v Sloveniji, ki se lahko ponašajo z ohranjenimi spomeniki, ki pričajo o nekdanji oblasti moči trga in njegovih pravic. Pranger v Podsredi ima celo svojo pesem o tem, kako so ga ukradli.

To je Podsreda. Samoten grad, ves v sivini, nekakšna karkovska pokrajina, strnjene hiše ob cesti (človek bi pričakoval, da se bo zdaj zdaj utrnil od kod kakšen plemiški konjenik), moderna nova cesta tik ob naselju, ki se je Podsrede dotaknila le z odcepom, slovenska in grška imena na spomeniku iz druge svetovne vojne, gostilnica, zbirališče vsega živega in pribežališče vsem, ki kakorkoli delajo, sramotilni kamen nekje v geometriskiredini, ki je trdna vez med sedanostjo in preteklostjo s svojim hudomušnim izročilom in ljudje rosne mladosti na stranem prostoru med hišami, ki z gleda z višine utesnjen in stisnjen med hribovje. Tudi to je Podsreda.

Ničesar več, razen »prangerja«, sramotilnega kamna, ni ostalo od stare veličine enega najstarejših trgov na spodnjem Štajerskem, posesti gospodov Breže-Seliških, prvič zapisanem v dokumentih l. 1213 (takrat se omenja sokolji grad). Le bežni sledovi so ostali za Hornbergi, Celjani, Habsburžani, Mindorferji, Herbersteini, pa med leti 1617 in 1672 Tatenbachi, Barboji, Apfaltrerni, Lazari-niji in končno Windisch-graetzki. Ostal je le še spomin (kakor zlahka rožica zalivan) na trške pravice in privilegije (sodni dan v sredo: Podsreda!, v četrtek v Podčetrtku!), na kugo iz let 1646 do 1652 pa na potres in usoden požar konec osemnajstega stoletja. Nikjer več ni lončarstva, ki je nekdanj tođ pog-

nalo globoke korenine in se zasidralo s svojim domačijskim izročilom daleč v petdeseta leta dvajsetega stoletja.

1943 se je utrnila življenjska sila narodnega heroja Josipa Preskarja-Bolteka, podsredskega rojaka, 1959 je umrl Arnold Schober, arheolog, ki je sodeloval pri izkopavanjih v Grčiji, severni Afriki in drugod, tri leta prej je mrtvaška kosa pokosila Stanka Sotoška, gozdarskega strokovnjaka, ustanovitelja in urednika Gozdarskega vestnika. Dve leti je v Podsredi pasel duše pesnik Anton Aškerc, ki je tukaj napisal tudi nekaj svojih najboljših balad. V župnijski kroniki piše, da je kaplan Anton Aškerc služboval v kraju od 1881 do 1883.

Se to se lahko prebere v župnijski kroniki: da sta bila 16., 23. in 30. januarja 1881. leta, torej takrat, ko je prišel v Podsredo veliki slovenski epski pesnik, na oklice dana Franc Broz in Marija Javeršek in da je oče slednje moral dati privoljenje za zakon svoje mladoletne hčerke s Francem Brozom. Mlado podsredsko dekle, iz spoštovane družine Javerškovih v Trebčah, takrat ni slutilo, da bo povila enega največjih sinov domovine, Josipa Broza-Tita. Življenje v moževem kraju, Kumrovcu, je bilo pretrdo, da bi človek razmišljal o takšnih stvareh.

Spomini, zapisani v kroniki, v ljudsko izročilo. V tistem zimskem dopoldnevu, napolnjenem s snežinkami, smo se nenehno srečevali z njimi. Toda pripovedovalci niso bili - kot je že običaj - starejši, pač pa mladi ljudje. In vsega tega nismo izvedeli v nekakšnih uradniško posvečenih prostorih, pač pa sredi živahnega utripa gostilnice mladega Martina Šmalčiča, ki je še ne tako dolgo postal srečni očka. Ne vsiljivo temveč navdušeno so vezali besede Franc Černelič, Drago Ulčnik, oštir Martin, sofer Hinko...

STAREMU »FEVDALCU« SO VRNILI ŽIVLJENJSKI SOKI

V Šmarju pri Jelšah menijo, da ste ena najbolj prizadevnih osnovnih organizacij ZSMS v občini, smo zastavili vprašanje Dragu Ulčniku, ki

je ves v ognju, kadar nanese beseda na njegov domači kraj. »Mislim, da je podlaga za takšno mnenje vrsta akcij, ki smo jih z uspehom speljali v naši krajevni skupnosti.

Najprej: pomagali smo pri gradnji dveh igrišč, asfaltnega in travnatnega. Pripravili smo pohod po poteh XIV. udarne divizije in pa pohod po poteh Miloševe čete ozioroma Kozjanskega bataljona.

Daleč največji podvig mladine naše krajevne skupnosti pa je obnova podsredskega gradu. Dolgo smo morali nemočni gledati, kako propada stari »fevdalec«, kako ni moč ničesar storiti, kako nam izginja iz rok še ta poslednja priča življenja naših prednikov, ki so v kamnitni kolos zlili prenekatero solzo

in zapustili tamkaj potočke potu in najbrž tudi življenj.

Ko so ga pokrili in ga s tem zaščitili, gradu seveda še ni bila vrnjena funkcija. To je bilo treba najti, najti zaradi tega, da se obdrži in da ne životari še naprej. Pomislili smo na spominski park Trebče-Kumrovec. Možnosti je bilo torej na pretek.

Odločili smo se, da v njem obnovimo vsaj tri prostore. In se lotili dela. Zagnano, brez vsega takorekoč.

Naleteli smo na čudovito sodelovanje spomeniškega varstva iz Celja: dali so nam ureditvene načrte, pomagali, kakor so vedeli in znali. Brigadirji so skupaj z nami čistili sobane. Lansko leto nam bo zaradi vsega tega v vzpodbudo za naprej.

V preurejenih sobah bomo imeli prostore za delo mladinske organizacije in dva skromna muzejčka: z ravnateljem muzeja v Brežicah smo se dogovorili, da nam bodo uredili razstavno zbirko o Brežiški četi, ki je padla blizu nas, v Gorjanah in o Miloševi četi, ki je izkravala v bližnjem Osredku. Dve živi učni uri za kozjanske osemletkarje, mar ne? Muzejske zbirke bodo tesno povezane z našimi stalnimi pohodi, ki jim nameravamo dati tradicionalno obeležje. Želimo, da bi naše delo povežali tudi z delom drugih krajevnih skupnosti, da ne bi ostali osamljeni. Sodelovanje smo ponudili krajevni skupnosti Kozje. Ob pustnem karnevalu.

Nimamo svojih prostorov. Vse, kar imamo, smo ustvarili s svojimi rokami. Šmalčičev Martin nam gre na roke pa tudi drugim organizacijam. Malo nas rešuje novi gasilski dom,« je zaključil Drago.

DENAR JE SVETA VLADAR

«Če ga ni, ga je pač treba najti. S samoprispevki, z delom, izbrskati ga iz najglobljih lukenj. Tako smo delali gasilski dom,« je nadvse resno in z ščepcem treme ter odločnim zamahom roke

precej na glas povedal »hisnik« gasilskega doma, Franc Černelič.

»Prve lopate smo zasadili v zemljo 1970. leta. Se največ so nam pomagali krajan, pet starih milijonov je dala domača, šmarska kulturna skupnost, saj veste, gasilski dom na vasi je tudi kulturni dom in vse mogoče. Krajevna skupnost je nabrala prgišče fičnikov za les in podobno, žulje pa so prispevali Podsredčani sami.

Ko smo lani dom dokončali, smo imeli tudi otvoritev. Notranjost doma je kar precej urejena, manjka nam le še oprema, ki jo zelo pogrešamo. Tu in tam smo v njem že imeli kakšno prireditev, vendar kaj več ni mogoče stoftiti, ker pač še ni docela urejen. Denar, denar...

Današnja podoba središča Podsrede se ni bistveno spremenila. Le nekaj novih pročelij po potresu in avtobus, ki priča o vsakodnevnih vezah s svetom. Kraj predstavlja spomeniško varstveno celoto in je prav, da novogradnje ne kazijo starejšega arhitektonskega izročila.

Erhebung - Informatio -	
Nr. 4.	
Erhebung - Infor franz. Broz	
Fragen	
I. Name und Stand.	franz. Broz
II. Ort und Zeit der Geburt laut	Kumrovec 1856
III. Religion und wie erreligiös? Bei größerer Religion, ob die Beschäftigung der fath. Kirche beobachtet werden?	
IV. Name, Stand, Religion und Wohnort der Eltern u. ob noch am Leben?	Martina Kumrovec Tribelj, 1856
V. Da ich über ver- minnet?	

Stara kronika hrani dokud delček bogatega gradiva iz Podsredi in Trebčah

PRODAJNI CENTER LESNINA LEVEC

OBOGATENO TRŽIŠČE

Velika pridobitev za vse, ki kupujejo pohištvo ter tisto, kar sodi zraven

Na ravnem prostoru med robom Celja in Levca je bil v torek dopoldne z nekajmesečno zamudo tvorjen sodoben prodajni center ljubljanske Lesnine. Gre za objekt, ki v danem trenutku za nas vse veliko pomeni in to v večini zornih kotov. Prav gotovo pa bodo prodajnega centra najbolj veseli kupci, saj si bodo odslej lahko na velikih razstavnih površinah ogledovali tisto, kar nameravajo kupiti za oplešanje lastnega stanovanja. Praktično je že zdaj možno na enem mestu kupiti vse, tako da je povsem odveč drobnjakarsko tekanje in trgovine do trgovine in pri tem izgubljeni že tako dragocen čas. Če k temu na hitro dodamo še izjemno velik parkirni prostor (prav ti so največja rak rana tudi velikih trgovin v mestnih jedrih!) pa vse tisto, kar Lesnina še namerava v doglednem času zgraditi, potem bo v Levcu resnično nastal pomemben trgovski objekt, katerega bomo radi obiskovali predvsem zato, ker bo možno večje nakupe opraviti na enem mestu.

V daljšem uvodnem govoru je glavni direktor Lesnine Marjan Planinc med drugim omenil tudi naslednje podatke: »Objekt, kot ga vidite, je funkcionalno namenjen le za prodajo pohištvene opreme, medtem ko zaenkrat v njem enota za prodajo gradbenih materialov še gostuje, dokler tudi za to ne bomo zgradili poseben okoli 2500 m² velik objekt. To pa je tako imenovana druga faza, ki naj bi se pričela čim nam bo to dovoljevalo vreme.

Pohištveni in lesni prodajni center, ki ga danes odpiramo naj bi bil tak, kot so podobni centri v tujini. Ne vem, če nam je to v celoti uspelo, prav gotovo pa je najbrž edinstven poskus, kako naj v bodoče izgleda pri nas sodobna prodaja pohištvene opreme in gradbenih materialov. Po njegovem vzoru načrtujemo izgraditi v Jugoslaviji v predmestjih večih mest celo serijo podobnih centrov.

Prodajni center v Levcu je v principu razdeljen na dva dela: v razstavnih del s preko 2500 m² in na z regali opremljeni skladiščni del s 3100 m² s pripadajočimi servisnimi in pisarniškimi prostori.

Velike parkirne in transportne namene zunanje površine omogočajo parkiranje 110 osebnih avtomobilov in prav tako dovoz in odvoz blaga z največjimi transportnimi sredstvi. Zaposluje že sedaj 42 oseb. Z nalogami se sicer še dopolnjuje, vendar računamo, da bo imel stalno na zalogi preko 10 milijonov dinarjev blaga. Za letošnje začetno leto

načrtujemo, da bomo prodali iz njega za 155 milijonov blaga, potem ko bo zgrajen tudi objekt za enoto gradbenih materialov pa bo v celotnem centru zaposleno 65 oseb in bo znašal njegov optimalni promet 230 milijonov. Stroški investicijske izgradnje prve faze vključno s komunalno opremo, med katero je najdražja postavka sofinanciranje kanalizacije, znašajo 36.800.000 din, kar je za objekt s preko 5600 m² zaprtih površin in skoraj enim hektarom urejene zunanje okolice zelo poceni, posebej če to primerjamo s stroški poslovnih prostorov v samem mestu, ki bi bili lahko enkrat dražji pa manj funkcionalni.

Iz programa notranje pohištvene opreme prikazujemo poleg vseh vrst pohištva tudi svetila, preproge, talne obloge in zavese, iz programa gradbenih materialov, katerih prodaja je kot rečeno zaenkrat utesnjena pa najširši asortiman predvsem vseh vrst lesnih gradbenih materialov ter tvoriv.

Ko bo zgrajena druga faza namenjena prodaji gradbenih materialov bomo nudili tu tudi celoten program vseh klasičnih in drugih gradbenih materialov.

Tako bomo dali potrošniku na enem mestu celotno ponudbo za gradnjo, ureditev in opremo vseh objektov in bivalnih prostorov, ki jih gradi in urejuje.

Posebna zanimivost v razstavnem delu je prikaz možnosti opremljanja stanovanj, ki jih gradi gradbeno podjetje Ingrad, sicer izvajalec gradbenih del te investicije. Pohištveni elementi so namreč postavljeni v namišljeno stanovanje, ki je izdelano po projektu Ingrada in daje kupcu pravo podobo, kako lahko izgleda njegov dom, če se bo odločil, da ga opremi, kot je na razstavi prikazano.

Prodajna enota ima tudi arhitekta - svetovalca in mizarško delavnico, ki bo opravljala tudi montažo pohištva na domu.

Tako. Zdaj vam ne preostane drugega, kot da si vse skupaj ogledate, kajti nov prodajni center Lesnine v Levcu z zunanjo mogočno fresko Jakija je resnično zanimiv in dober poskus, kako najbolj zadovoljiti kupca.

O Lesnini pa še to. Ima pet trgovskih in osem proizvodnih oz. storitvenih tozd s 6500 milijoni letnega prometa (1978) in 2600 zaposlenimi. V Jugoslaviji razpolaga s 140 tisoč m² prodajnih in skladiščnih prostorov, kjer ima v 37 mestih svoje prodajalne, skladišča in predstavništva.

Med zadnjimi dosežki v bogati ogrlici je zdaj prodajni center Lesnine v Levcu.

Jože Zdovc bo vodil enoto Lesnine v Levcu: »Doslej smo imeli 500 m² prodajnih površin s štirimi zasilnimi in nefunkcionalnimi skladišči. Torej si lahko mislite, kaj nam zdaj pomenijo ti prostori, katere bomo še širili!

Svečano je nov objekt odprl s simboličnim prerezanjem vrvice Ivan Lipovšek, ki je najdalj zaposlen v celjski enoti Lesnine

M. d. slovesnostjo so izročili spominsko darilo album s fotografijami Jakiju, ki je avtor zelo posrečene zunanje fasade novega centra

Otvoritveni govor je imel glavni direktor Lesnine iz Ljubljane Marjan Planinc

Prvi ogledovalci novih sodobnih prostorov prodajnega centra Lesnine v Levcu.

PLANINSKI RAJ

UREJA JANEZ VEDENIK

PO ZASNEŽENIH DOBROVLJAH

Z avtobusom do BRASLOVČ. Pri postaji najdemo smerno tablo in nekaj markacij, ki nas privedejo nad žovneško kmetijsko posestvo, v Podvrh do Cimperška. Od tu gre dobro markirana pot mimo HLAŠTEJA (razgled!), Strojanska (dobro ohranjena ljudska arhitektura!), Orešnika. S te poti vabi pogled na razvaline žovneškega gradu, domovanja dedov celjskih grofov. Od Orešnika do Brezovnika je kratek skok. Tu je bila partizanska bolnica. Le malo kdo ve, da je od tu eden redkih prelepih razgledov po dolini in Zasavskem hribovju. Prišli smo na konec »partizanke«, ki se začne v Letušu. Gremo po njej mimo aluminijastega spomenika neznanim borcem. Pred nami je

poraščena Grmada s cerkvijo Janeza in Pavla, katere z doline vidimo le zvonik. Še mimo zadnje domačije Deskovnika in smo na razpotju pri Deskovniškem križu. Tu smo prišli na SAVINJSKO POT in E6YU. Lahko gremo na Čreto, planinski dom in dalje na Vransko. Ali v nasprotno smer po S in E6 do razpotja pri Paragojniku. Po E6 v Mozirje, ali po S preko Bezovca v Letušu. Do Covskega križa gremo lahko kar po dobro splučeni cesti, od tu pa v celo ali po gazi na Bezovce, kjer stoji lovska kočica braslovških lovcev. Razgled je lep (Plešivec, Gora Oljka na dlani, Zasavsko hribovje, KUM z anteno...).

Z Bezovca gremo lahko po lovskem pristopu na »partizanko« in dalje po S v Letušu. Lahko pa pri zadnjem prečnjaku ceste, gremo malo po nji in levo po kolovozu v

Podvrh. To je zelo raztegnjena vas. Tam nad Rovšnikom si poiščemo pot do Braslovškega jezera in še malo pa smo spet na isti avtobusni postaji. Ta zimski obhod traja okoli 6-7 ur, ravno čas med avtobusi (od 10 do 5 ure popoldne). Pot ni naporna, napravili boste okoli 27.584 korakov, več ali manj, to ni važno, važno je, da ste preživeli dan v gorah in hodili po poteh naših partizanov. Poskusite, ne bo vam žal. Pa srečno pot!

ing. BOŽO JORDAN

STE ŽE NAROČILI NOVI TEDNIK?

OBISKOVALCEM SAVINJSKE POTI

Meddruštvena komisija, ki skrbi za Savinjsko pot je dobila nekaj pritožb zaradi žiga na GORI OLJKI. Ker dom ni vsak dan odprt, lahko dobite sedaj žig tudi pri JUTU (Dobrič 38, gostilna Zabukovnik). Polzelski planinci so odnesli tja tudi knjigo, kjer se lahko vpišete. Kot so nam povedali pri Jugu, se da dobiti tam tudi žig SALESKE POTI.

V letu 1978 je prehodilo pot 87 planincev, zadnji 512, je vpisan vsakoletni obiskovalec te poti Stanko Storman, predsednik PD POLZELA, ki letos praznuje 20 obletnico obstoja.

B. J.

IZ ZGODOVINE NOB V CELJU (25)

OSVOBODILNA FRONTA V OKOLICI ŠTOR

Piše: Franjo Fijavz

V celjski okolici je prišlo malokje do tako pozne ustanovitve odbora OF kot v Štorah. Ta kraj je bil v tem pogledu redka izjema, čeprav je na desetine ljudi prisluhnilo novicam o delovanju protinemskega gibanja. Nekateri izmed njih so bili najožje povezani s partizani Celjske čete in njihovimi sodelavci. Zaupniške zveze OF so pričeli postavljati na tem področju nekateri organizatorji osvobodilnega gibanja (Peter Stante in dr.) že pred samo ustanovitvijo čete 20. julija na Resevni, le dobro uro hoda iz Štor. Toda po propadu čete koncem avgusta, je delovanje prvih frontovcev skoraj čisto pojenjalo. Le zavetje so še občasno nudili kakšnemu borcu, ki se je v posebnih primerih (bolezni in dr.) zatekel k temu ali onemu pristašu upora. Drugače pa ni bilo potem skozi leto in pol zaslediti v teh krajih ne propagandnih in ne vojaških akcij. Vzrokov za takšno stanje je kar več in vsi segajo daleč, nekaj desetletij nazaj v čas, ko se je delavski razred v letih začetka, procvita in naraščanja premogovniške, železarske in šotarske industrije ob istočasnem in pogostem poslabšanju delovnih in življenjskih pogojev, pričel boriti za svoje osnovne pravice, torej za pošten zaslužek.

Borba šotarskega proletarijata za izboljšanje njegovih pravic sega prav gotovo že v prva leta pričetka delovanja

železarne, ki je pred štirimi leti praznovala 130 letnico obstoja. O zunanjih manifestacijah in izrazih pripadnosti delavskemu razredu ne gre zanikati štorskim delavcem tudi ne v prejšnjih desetletjih. To so izpričali pevski nastopi s petjem tedanjih delavskih-revolucionarnih pesmi, s telovadnimi nastopi ob veselnicah in drugih praznovanjih. Toda o močnejši zavesti in prikazovanju pripadnosti delavskemu razredu lahko govorimo v primeru Štor, enako kot mnogokje drugod, šele v povojnem obdobju. Prišlo je sicer do močnih delovnih oz. mezdskih sporov med obema vojnoma, a do utrjevanja delavske samozavesti je prišlo šele v povojnem obdobju, ko lahko sami soodločajo pri upravljanju železarne in delitvi dohodka. Danes dejansko predstavljajo upravljalci tega velikega industrijskega podjetja v pravem smislu delavski razred. Živijo v velikem številu od dela svojih rok v tovarni, živijo strnjeno v stanovanjih njihove delovne skupnosti.

Lastniki železarne so že v prejšnjem stoletju zgradili manjše število stanovanjskih stavb, toda v njih je stanovalo malo delavcev, ker so bila stanovanja, vsaj tista, za tedanje čase udobnejša, namenjena predvsem inženirjem, tehnikom in mojstrom, kakor tudi višjim upravnim in finančnim nameščencem. Družine delavcev so prejele

od tovarne najpogosteje le sobo, redko dve poleg kuhinje, drvarnice. Voda tedaj še ni bila napeljana v stanovanja. Obstojala so tudi stanovanja za samce. Ne smemo prezreti zanimivosti pri obnašanju tedanjih lastnikov v pogledu skrbi za stanovanjske probleme. Gradnja stanovanj za takozv. »boljši personal« je trajala v skromnem obsegu vse do nastanka Jugoslavije 1918 leta, potem se ni več gradilo. Takšna poteza lastnikov se pač povsem ujema z njihovo mliteto, odnosom do nove države in predvsem s prepričano možnostjo graditve »mostu na Jadran«.

Krivično in nesmiselno je bilo prikazovati prisposodbo med nekdanjim stanjem v Štorah in današnjim časom. Takrat je bilo v železarni zaposlenih, namreč pred drugo svetovno vojno, okoli 500 delavcev, a danes jih je preko 3000. Vemo tudi, da je v prejšnjem in še v začetkih našega stoletja stanovalo delavstvo, bodisi v Angliji, Franciji, Nemčiji in drugod, v gostih delavskih naseljih in malih stanovanjih, ki so bile pravo nasprotje današnjim. No, ne smemo prehiteti! V starih industrijskih krajih raznih držav, celo v zelo razvitih, in tudi mi nismo povsem izvzeti, še najdemo prav nezavidno stanje.

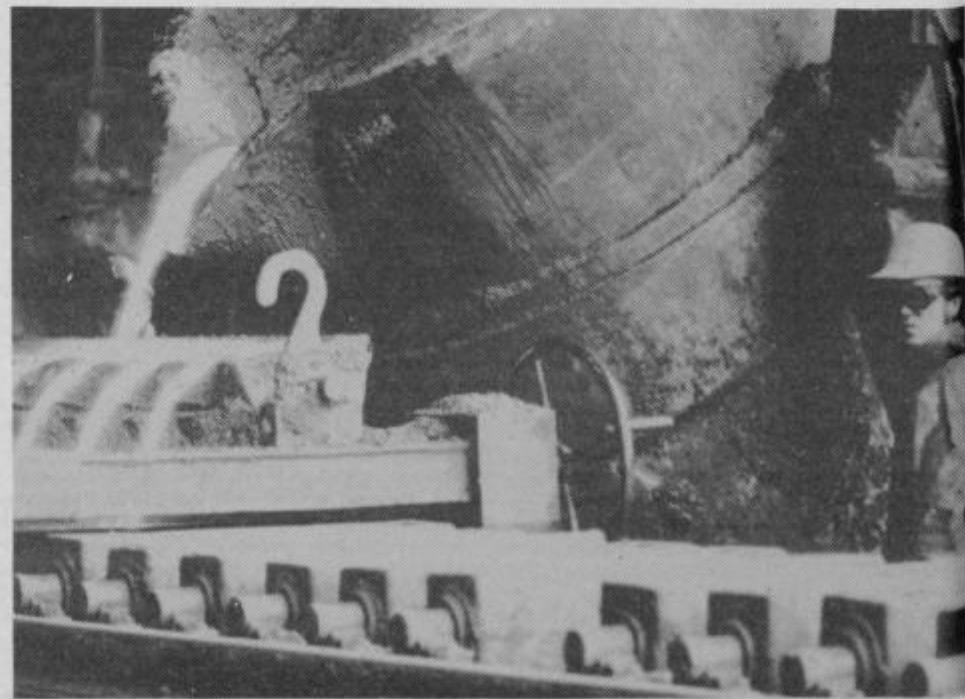
Razmere so se v štorski bližnji in daljnji okolici z razvojem premogovnika (opuščen že pred drugo svetovno

vojno), šotarne in zlasti železarne skozi leta čisto spremenile. Danes je v železarni zaposlenih večje število žensk kot je bilo nekaj let pred vojno zaposlenih vseh delavcev. Več kot tretjina jih stanuje sedaj v bližini delovnega mesta. Na področju celjske občine, kamor spada Štor, jih prebiva prek 55%, na območju šentjurske 11 in pol, laške 2 in pol, le

preko 3% v ostalih občinah (Šmarje in dr.). Dobra tretjina delavcev se vozi na delo z avtobusi (leta 1974 = 1.200) in vlakom (120). Vožnje danes ne predstavljajo tolikšnega napora kot nekdanj ob slabih cestah. Tako živijo ravno tako vozači v najbolj zdravem okolju in še prosti čas lahko koristno uporabijo na svojih vrtovih, sadovnjakih, vinogradih itd. Stanovanjski fond štorske železarne predstavlja danes okoli 750 stanovanj v povprečni površini 47 m² na eno stanovanje.

Nekdanj, kot pogosto pravimo, »da je bilo vse drugače«, v mislih pa imamo le svojo mladost in najlepše dogodke in leta, je le največ slaba tretjina štorskih delavcev pre-

življala svoje družine s tovarniškim zaslužkom. Sedaj je to ravno obratno. Takrat pa si je morala njih večina še služiti kruh z delom na posestvu staršev, nekateri na lastni zemlji, a najpogosteje z delom pri bližnjih sosedih. Delavci so hodili na delo v železarno in šotarno iz ravninskih vasi vse od Sentjurja do Teharj in pravtako iz naselij in zaselkov s hribovitih leg z obeh strani Voglajne (Blagovna, Proseniško, Goričica, Sentlovenec, Sentjanž, Pečovje, Laška in Prožinska vas itd.). Za kruh in službo je bilo pred vojno težko, zato so hodili ljudje na delo po ure dve ali še več in se spet vračali na svoje domove. V vsakem letnem času, v lepem in slabem vremenu.

100

KMEČKIH ŽENSK NA MORJU

Čas našega sedmega, torej že tradicionalnega, dvodnevneza izleta 100 KMEČKIH ŽENSK PRVIČ NA MORJU, je že pred vrati.

Tokrat ga bomo organizirali skupaj z blagovno hišo NAMA iz Žalca.

Potovali bomo nekje meseca marca, seveda pa vam bomo točen datum še sporočili. Vaše je, da pridno zbirate kupone, od katerih prvega objavljamo že v tej številki. Vse kupone, ki jih bomo objavili, shranite, kajti le z njimi bo veljala vaša prijava za izlet na morje. Nikar ne pošiljajte teh prijav že sedaj! Temveč šele potem, ko bomo objavili zadnji kupon. Upoštevali bomo LE PRIJAVE Z VSEMI OŠTEVILČENIMI KUPONI.

Ostale podrobnosti v prihodnjih številkah.

KUPON 1

100 KMEČKIH ŽENSK NA MORJE

Ime in priimek .....

Naslov .....

nama

